

BUZEA Ramona-Doina, NEGUȚU Veronica, STAN Daniela

Cu toții suntem speciali

**Incluziune și sprijin pentru elevii cu nevoi speciale
în clasă și în afara ei**

ISBN 978-973-0-40590-3.

CONSTANȚA

2024

BUZEA Ramona-Doina, NEGUȚU Veronica, STAN Daniela

Cu toții suntem speciali

**Incluziune și sprijin pentru elevii cu nevoi speciale
în clasă și în afara ei**

ISBN 978-973-0-40590-3.

CONSTANȚA

2024

Cu toții suntem speciali

**Incluziune și sprijin pentru elevii cu nevoi speciale
în clasă și în afara ei**

Curs de formare, 08-13 aprilie 2024, Barcelona, Spania

Furnizor de formare - Europass Teacher Academy

Programul ERASMUS+, Acțiunea Cheie 1 – Accreditare Erasmus pentru Mobilități Erasmus+ în domeniul „Educație Școlară”

Cod proiect/Nr. acreditare: 2022-1-R001-KA120-SCH-000108334

Cod OID: E10084358

Nr. de referință proiect: 2023-1-R001-KA121-SCH-000128908

Perioada de implementare: 01/06/2023-31/08/2024

**TOATE DREPTURILE ASUPRA ACESTEI EDIȚII SUNT REZERVATE AUTORILOR ȘI
COLABORATORILOR**

RESURSĂ EDUCAȚIONALĂ DESCHISĂ, PUBLICATĂ ÎN FORMAT ELECTRONIC PE SITE-UL
INSPECTORATULUI ȘCOLAR JUDEȚEAN CONSTANȚA: [HTTPS://WWW.ISJCTA.RO/BIBLIOTECA-RED/](https://www.isjcta.ro/biblioteca-red/)

Acest curs este conceput pentru a oferi o înțelegere mai profundă a dinamicii clasei, a bunăstării elevilor, a succesului în învățare și a implicării familiei în școlile incluzive.

„Toți suntem speciali” reflectă atitudinea pe care educatorii o pot folosi în clasele incluzive, pentru a preveni etichetarea, izolarea sau agresiunea față de elevii cu nevoi speciale. Într-o clasă diversă, diversitatea este un sinonim pentru înțelegere, integrare și oportunitate.

Participanților li s-a prezentat o introducere generală asupra principalelor dizabilități, cum ar fi dificultăți de învățare (dislexie, dispraxie), tulburări emoționale și comportamentale (ADHD, ADD, depresie, bipolar), dizabilități intelectuale și fizice și tulburări de dezvoltare (autism). De asemenea, au fost încurajați să-și împărtășească experiențele și dificultățile pe care le-au întâmpinat în profesia lor.

S-a oferit o serie de activități practice pentru a preveni izolarea și comportamentele perturbatoare de la începutul anului școlar, luând în considerare interacțiunea între egali și sprijinul colegilor ca elemente fundamentale pentru a construi abilități sociale și încredere în sine și pentru a face față stresului și neputinței.

Participanții au experimentat, de asemenea, tehnici eficiente de relaxare și activități bazate pe mișcare, care vor fi folosite cu elevii cu nevoi speciale și cu restul clasei. În cele din urmă, participanții au fost instruiți în utilizarea strategiilor pozitive și practice pentru a îmbunătăți comunicarea eficientă cu părinții și cu restul clasei.

Elevii cu cerințe educaționale speciale

POT MANIFESTA:

- **Dificultăți de concentrare și atenție.**
- **Dificultăți în relațiile sociale.**
- **Se descurajează și se frustrează ușor.**
- **Prezintă un comportament / reacții impulsive.**
- **Slabă conștientizare de sine, încredere în sine, stimă de sine.**

CES

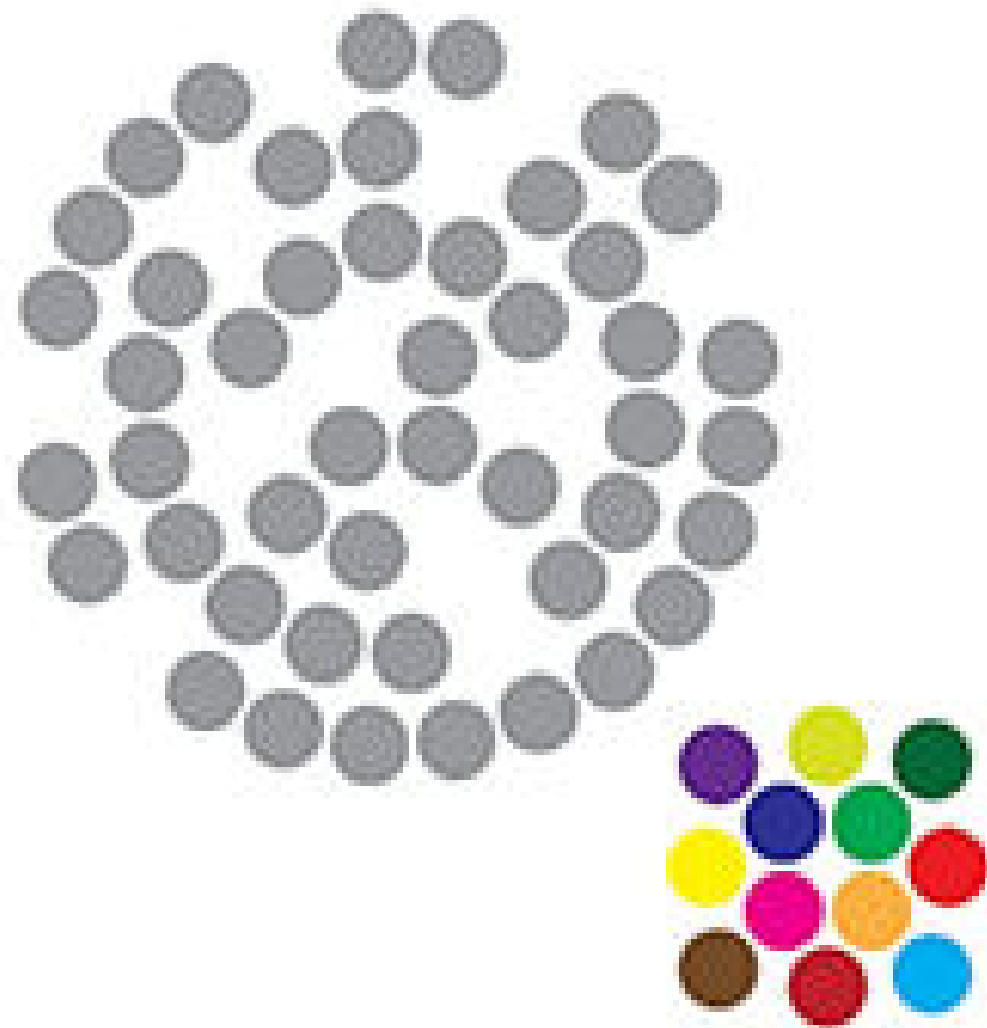
(Cerințe educaționale speciale)

- REFUGIAȚI/ CULTURI DIFERITE
- DIFICULTĂȚI PSIHOLOGICE
- DEZAVANTAJE SOCIO-CULTURALE
- TULBURĂRI COMPORTAMENTALE ADHD
- SPECTRU AUTIST
- DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE
- ABILITĂȚI INTELLECTUALE DIFERITE
- DIZABILITĂȚI FIZICE / DEFICIENȚE SENZORIALE
- COPIL SUPRADOTAT

MODELE DE INTEGRARE ÎN EDUCAȚIE

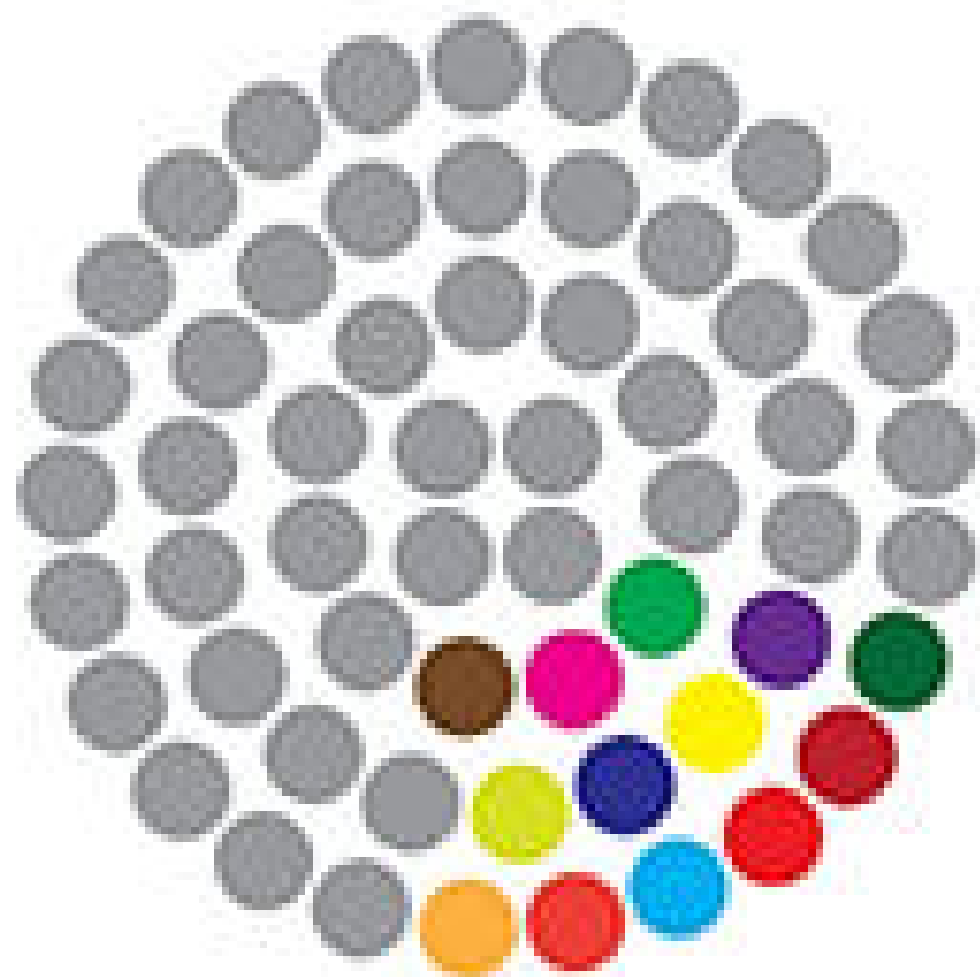
Învățământul special

- Se bazează pe presupunerea că elevii cu nevoi educaționale speciale au anumite nevoi care nu pot fi satisfăcute în școlile obișnuite; prin urmare, ei trebuie să studieze într-o școală separată, alături de alți copii cu nevoi similare

MODELE DE INTEGRARE ÎN EDUCAȚIE

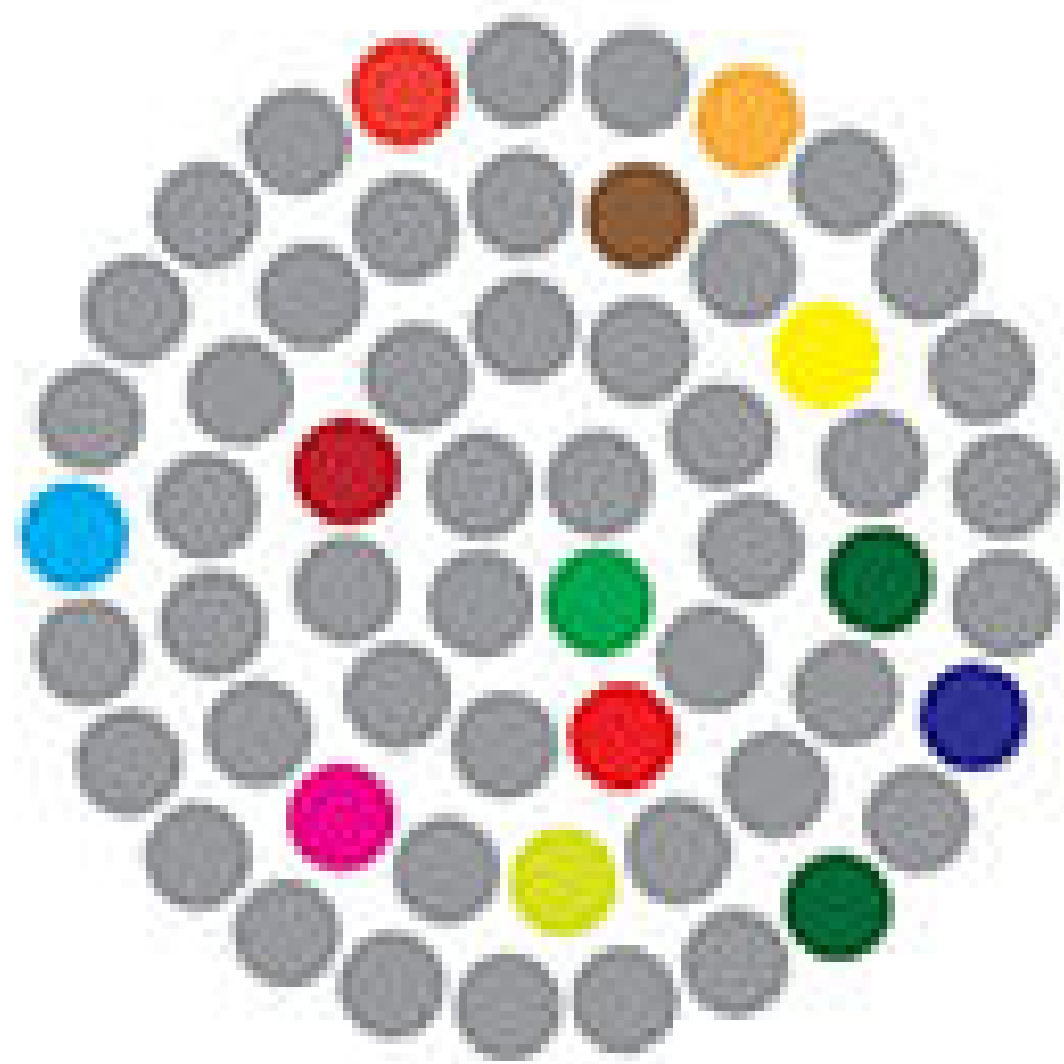
Educația integrată

- Elevii cu nevoi educaționale speciale sunt integrați în medii educaționale obișnuite cu anumite adaptări și resurse, dar cu condiția ca aceștia să se poată adapta structurilor, atitudinilor preexistente și unui mediu nealterat.

MODELE DE INTEGRARE ÎN EDUCAȚIE

Educația incluzivă

- Incluziunea în educație înseamnă să ne asigurăm că fiecare elev, indiferent de nevoile sale individuale sau de barierele în calea învățării, are acces egal la învățare și aceleași oportunități de a se realiza.
- „Dacă ei nu pot învăța așa cum îi învățăm noi, noi îi învățăm așa cum învață ei” - Ole Ivar Lovaas, un pionier în dezvoltarea programelor de intervenție pentru TSA

Mediu favorabil incluziunii

EGALITATE-ASEMĂNARE

Acordarea aceluiași SEMNIFICAȚII tuturor

ECHITATE - CORECTITUDINE

A da tuturor ACCES la aceleași oportunități

Educație inclusivă

Cum pot cadrele didactice să creeze o atmosferă inclusivă în sala de clasă, ce asigură acceptarea tuturor studenților, indiferent de nevoie

STRATEGII LA CLASĂ

**PREGĂTIREA
ACTIVITĂȚILOR**

MĂSURI DE SPRIJIN

Strategii la clasă

- Creați un spațiu sigur pentru ca elevii să împărtășească;
- Cunoașteți-vă elevii și lăsați-i pe ei să vă cunoască pe dumneavoastră;
- Fiți conștienți de nevoile specifice ale fiecărui copil din clasa dvs.

- Creați oportunități de a-i asculta pe toți;
- Oferiți instruire într-o varietate de moduri;
- Afișați în mod clar orarele și informațiile cheie;
- Lăsați-i pe copii să aleagă modul în care să arate ceea ce au învățat;
- Oferiți-le sprijin în moduri care să fie în beneficiul TUTUROR copiilor.

STRATEGII LA CLASĂ

Parteneriatul profesor / elev

- **PERMITEȚI**
diferite modalități de EXPRESIE EMOȚIONALĂ
- **ACOMODAȚI**
pentru ca lumea să nu mai fie
atât de copleșitoare
- **ÎNVĂȚAȚI**
de la elevi

A C

**Toți copiii,
indiferent de
abilități sau
dizabilități, învață
împreună.**

**Copii cu dizabilități,
dar și cei fără, obțin
adesea câștiguri
academice mai mari
în clasele incluzive.**

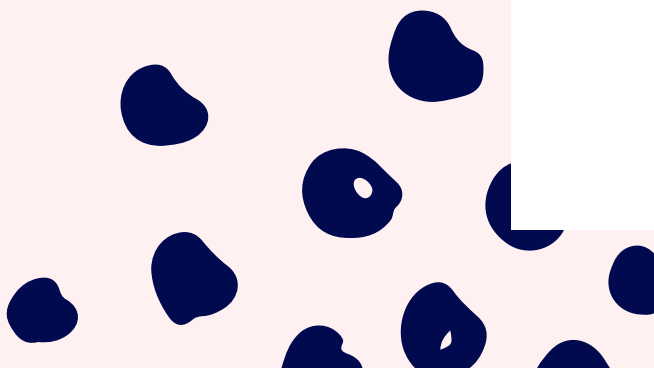
B

**Se bazează pe convingerea că toți copiii sunt
valorizați în mod egal și merită să aibă acces la
aceleași oportunități.**

Managementul comportamentului

Reglarea emoțională

- Reglarea reacțiilor emoționale puternice;
 - Învățarea persoanelor noi instrumente și strategii de a putea naviga cu succes;
 - Să-și maximizeze potențialul;
 - Îmbrățișarea diversității;
 - Concentrați-vă pe experiența unică care stă la baza individului;
 - Concentrarea pe dezvoltarea abilităților de viață.
-

Planificarea activităților

- Realizarea unor activități legate de viața și preferințele elevilor;
- Proiectarea activităților într-un mod ;
- Încurajarea colaborării între elevi;
- Oferirea unei game de activități care să dezvolte competențe variate și abilități pentru viață.

Fotografie creată de Max Fischer, de pe platforma Pexels:
<https://www.pexels.com/ro-ro/fotografie/om-oameni-sta-jos-sta-a-ezat-5212345/>

Dezvoltarea abilităților pentru viață

Abilitățile pentru viață permit elevilor să facă față provocărilor de zi cu zi.

1

Conștiința de sine

2

Empatia

3

Gândirea critică

4

Gândirea creativă

5

Abilitatea de a lua
decizii

6

Abilitatea de a rezolva probleme

7

Abilități de comunicare eficientă

8

Relații interpersonale

9

Abilitatea de a face față stresului

10

Abilitatea de a face față emoțiilor proprii

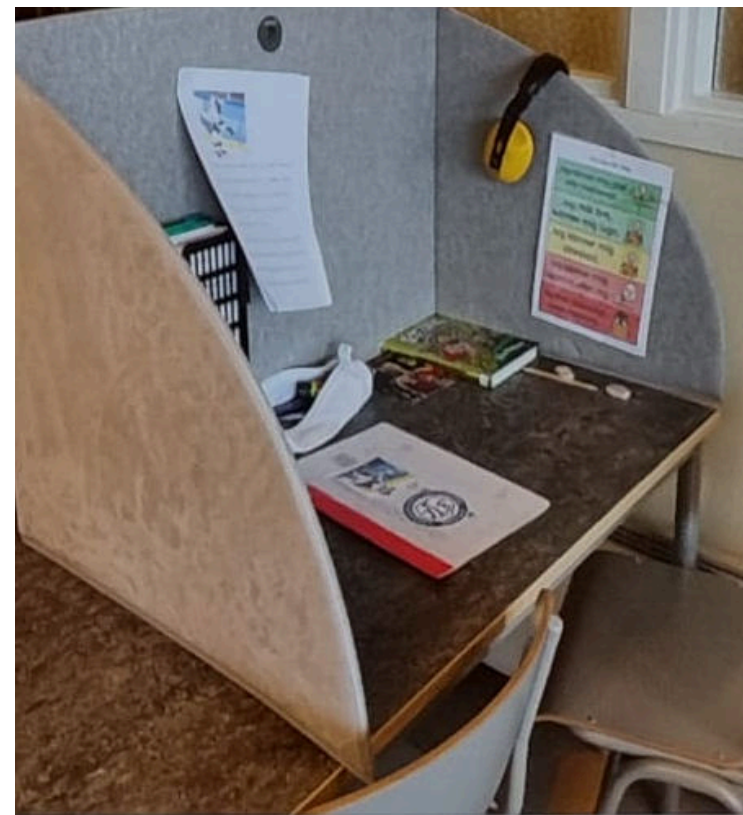
Măsuri de sprijin

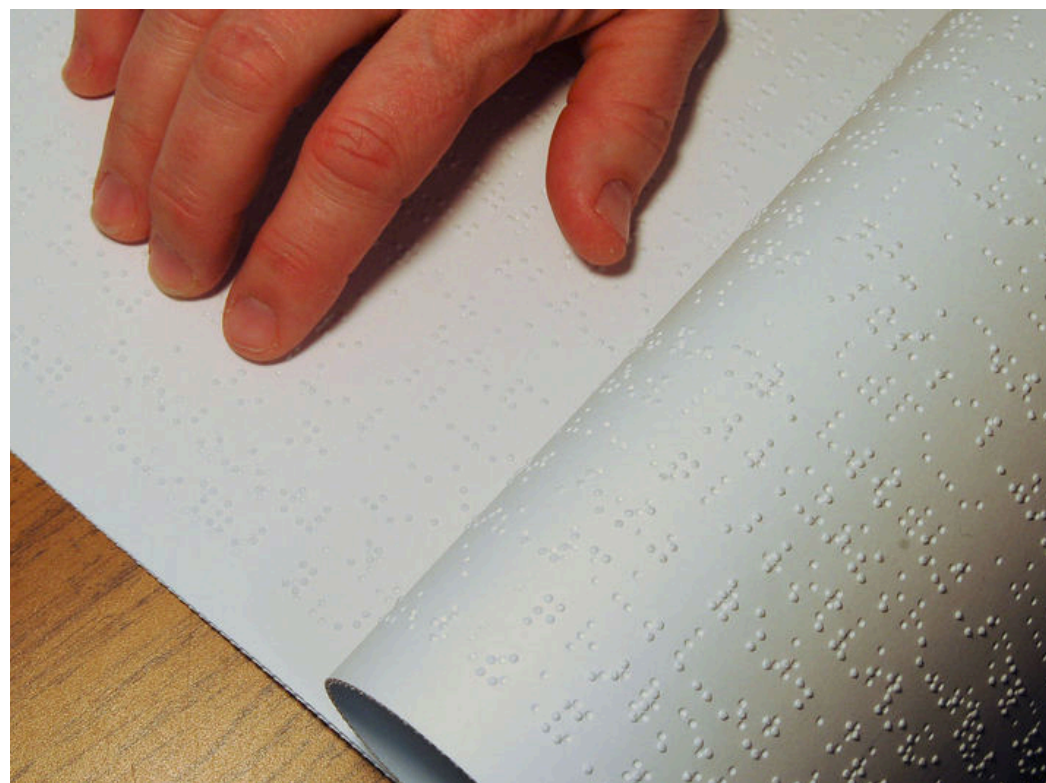

- Sprijin suplimentar cu profesori specializați;
- Metode/materiale de predare speciale;
- Încorporarea de terapii de relaxare și creative;
- TIC în educație;
- Modificări ale instalațiilor din clădirea școlii;

Fotografie creată de Yan Krukau, de pe platforma Pexels:

<https://www.pexels.com/ro-ro/fotografie/oameni-femeie-sta-jos-sta-a-ezat-8613089/>

Ideii care pot fi utile:

Evitați supraîncărcarea senzorială (culorile, obiectele sau zgomotele în exces creează stres și scad capacitatea de adaptare a copilului).

Previzibilitatea și rutina la clasă oferă un mediu sigur și oferă încredere copilului cu TSA.

Oferirea unor mijloace alternative de comunicare (de exemplu pictograme pentru a comunica nemulțumirea).

- Joc senzorial;
- Crearea programului vizual;
- Povești sociale;
- Puzzle;
- Aplicații de comunicare;
- Activități artistice;
- Muzică și mișcare;
- Plimbări în natură;
- Activități de preparare a unor alimente;
- Construirea cu blocuri;
- Jocuri de mirosit;
- Tehnici de împământare;
- Respirație conștientă;
- Activități asistate de animale, etc.

Mijloace de sprijin utile:

Camera senzorială oferă un cadru liniștitor, adaptat copiilor cu autism, oferă un sentiment de calm și îi ajută să își regleze experiențele senzoriale.

Stații în camera senzorială:

- Mingi de biliard;
- Saci de box și frânghii;
- Leagăne;
- Potecă de plimbare, etc.

Alte mijloace preferate în activitatea cu copiii cu TSA:

- Carduri cu emoții;
- Jucării fidget;
- Instrumente ritmice precum shakere, tobe;
- Camera senzorială pentru autism cu diferite stații: mingi de biliard, saci de box și frânghii, leagăn, potecă de plimbare.

Disgrafia

PROBLEME ÎNTÂMPINATE

- Scris de mână ilizibil;
- Amestec de litere cursive cu litere de tipar, majuscule cu minuscule;
- Literele au dimensiuni și forme neregulate;
- Cuvinte sau litere omise;
- Viteză redusă de scriere;
- Dificultate în coordonarea gândirii și scrierii.

SFATURI

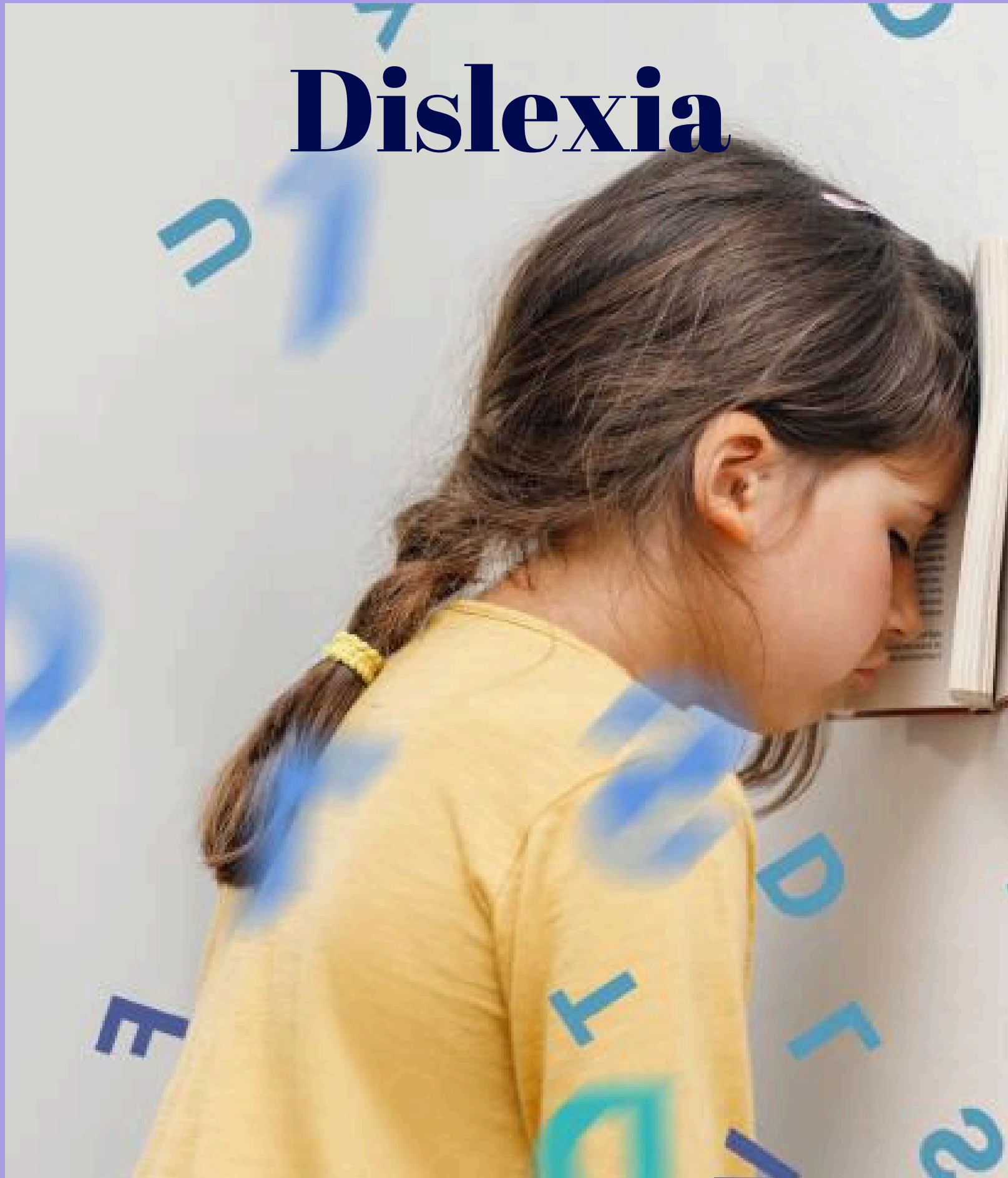
- Utilizarea tastaturii ca alternativă la scrisul de mână;
- Utilizarea examenului oral ca metodă de evaluare;
- Înregistrarea prelegerilor folosind reportofonul;
- Utilizarea de software text-to-speech;
- Acordarea de timp suplimentar pentru finalizarea sarcinilor;
- Integrarea în activitățile obișnuite sarcini pentru formarea motricității fine;
- Oferirea de alternative la temele scrise (rapoarte înregistrate audio/video)
- Utilizarea organizatorilor grafici pentru a planifica sau organiza gândurile înainte de a scrie.

Sursa imagini: We are all special - Inclusion and support to special needs students in and out of the classroom, Concept by Marta Mandolini - Europass Teacher Academy

Eagle Hill School - What is dysgraphia: <https://blog.eaglehillschool.org/blog/what-is-dysgraphia>

Dislexia

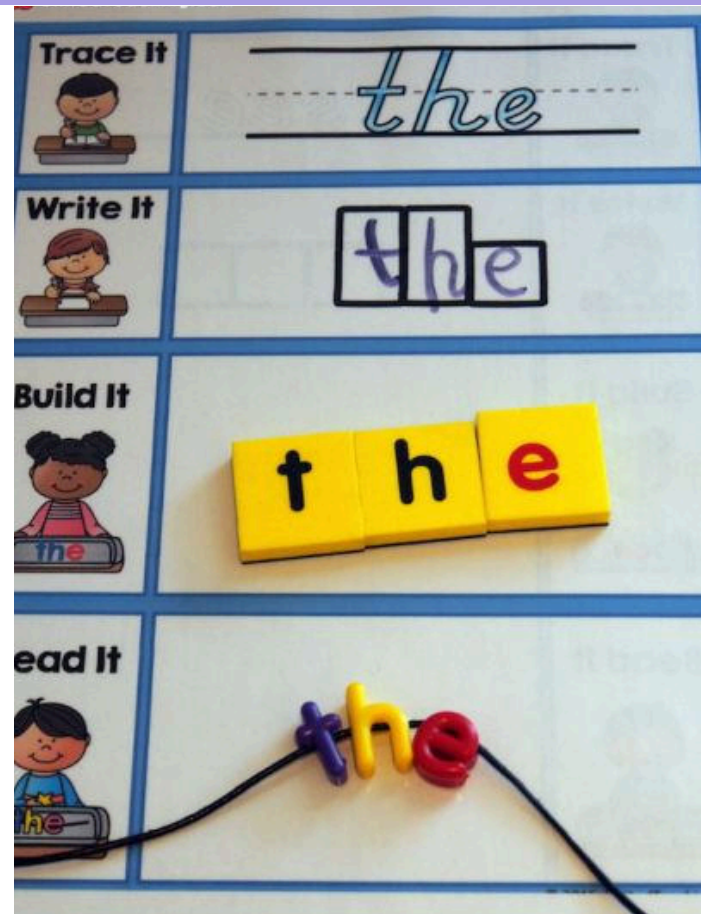

PROBLEME ÎNTÂMPINATE

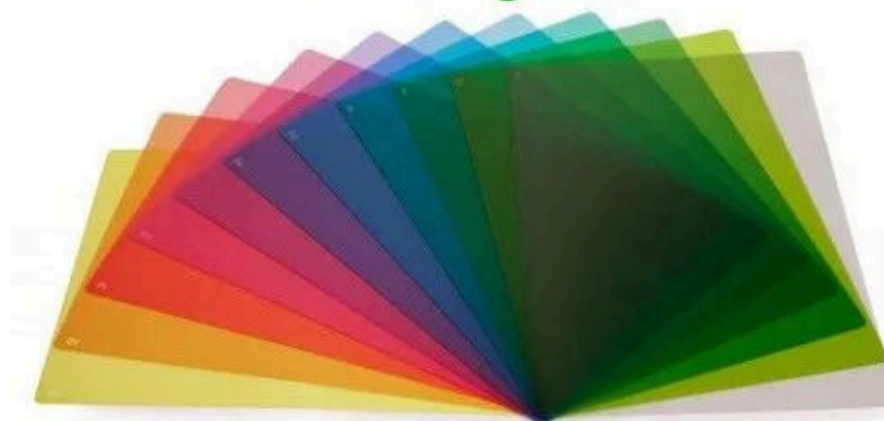
- Afectează fluența lecturii, decodificarea, înțelegerea, scrierea și ortografia;
- Fac greșeli dese în aranjarea literelor;
- Prezintă un decalaj semnificativ în înțelegere atunci când ascultă vs atunci când citește;

SFATURI

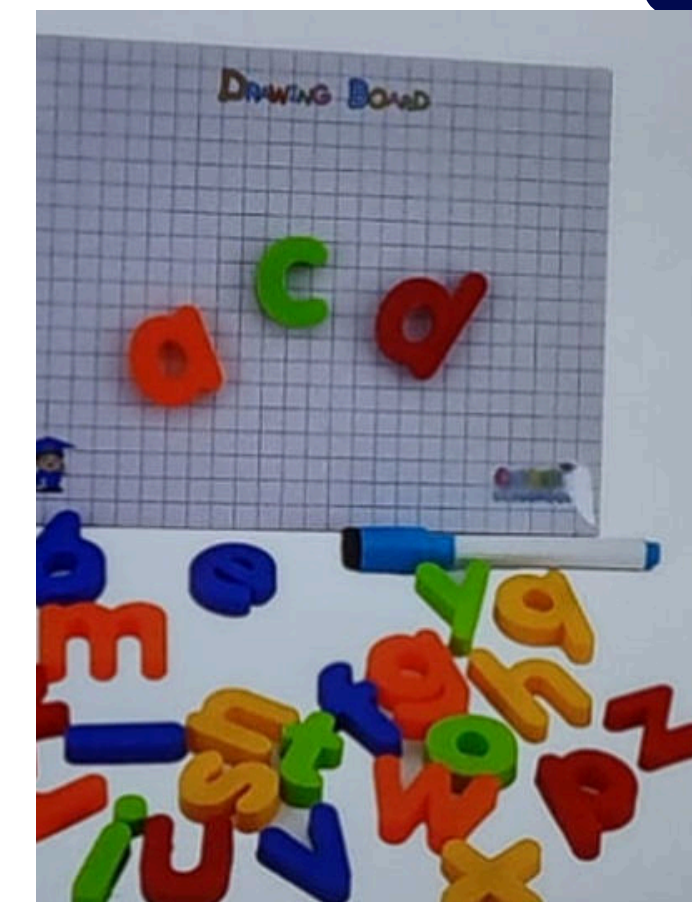
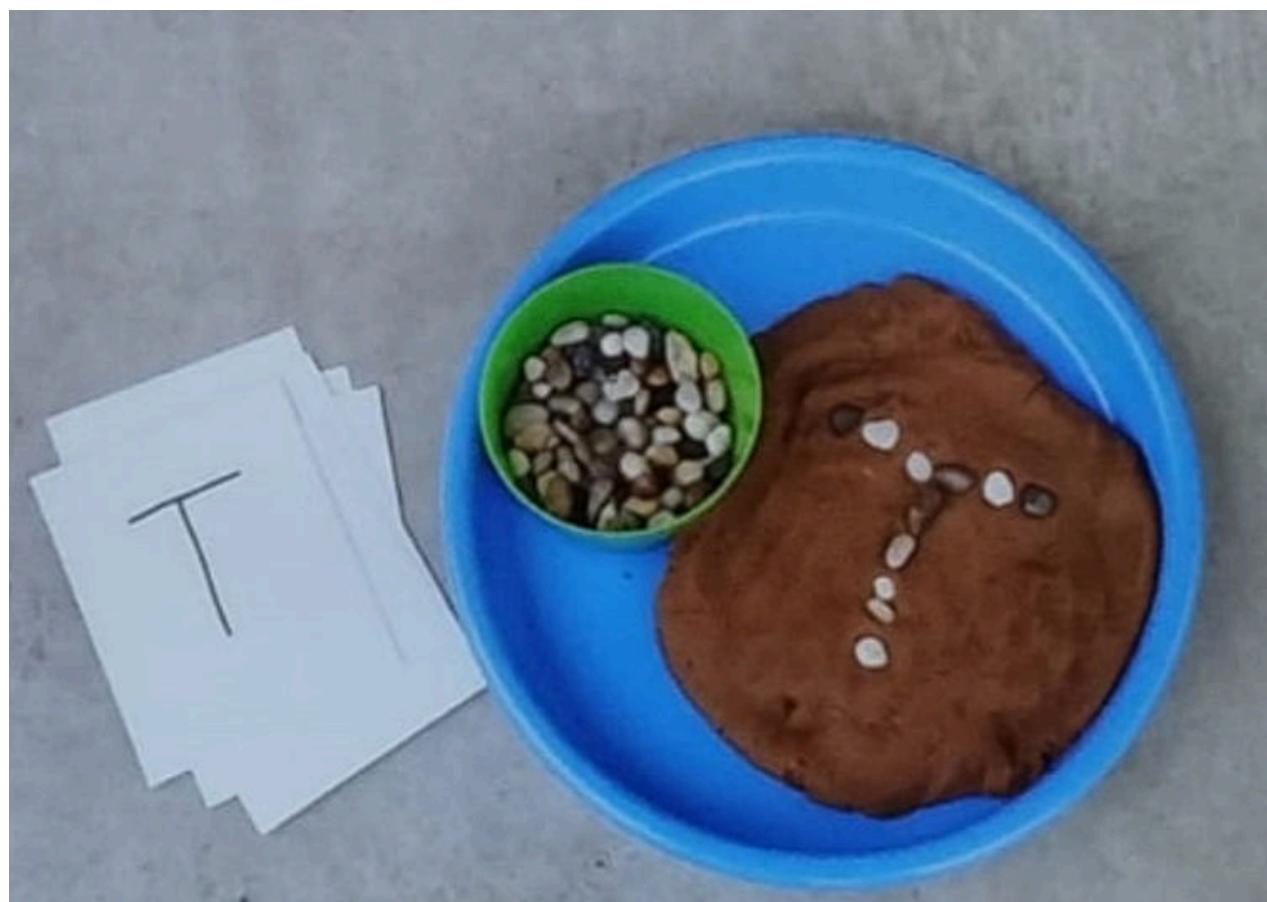
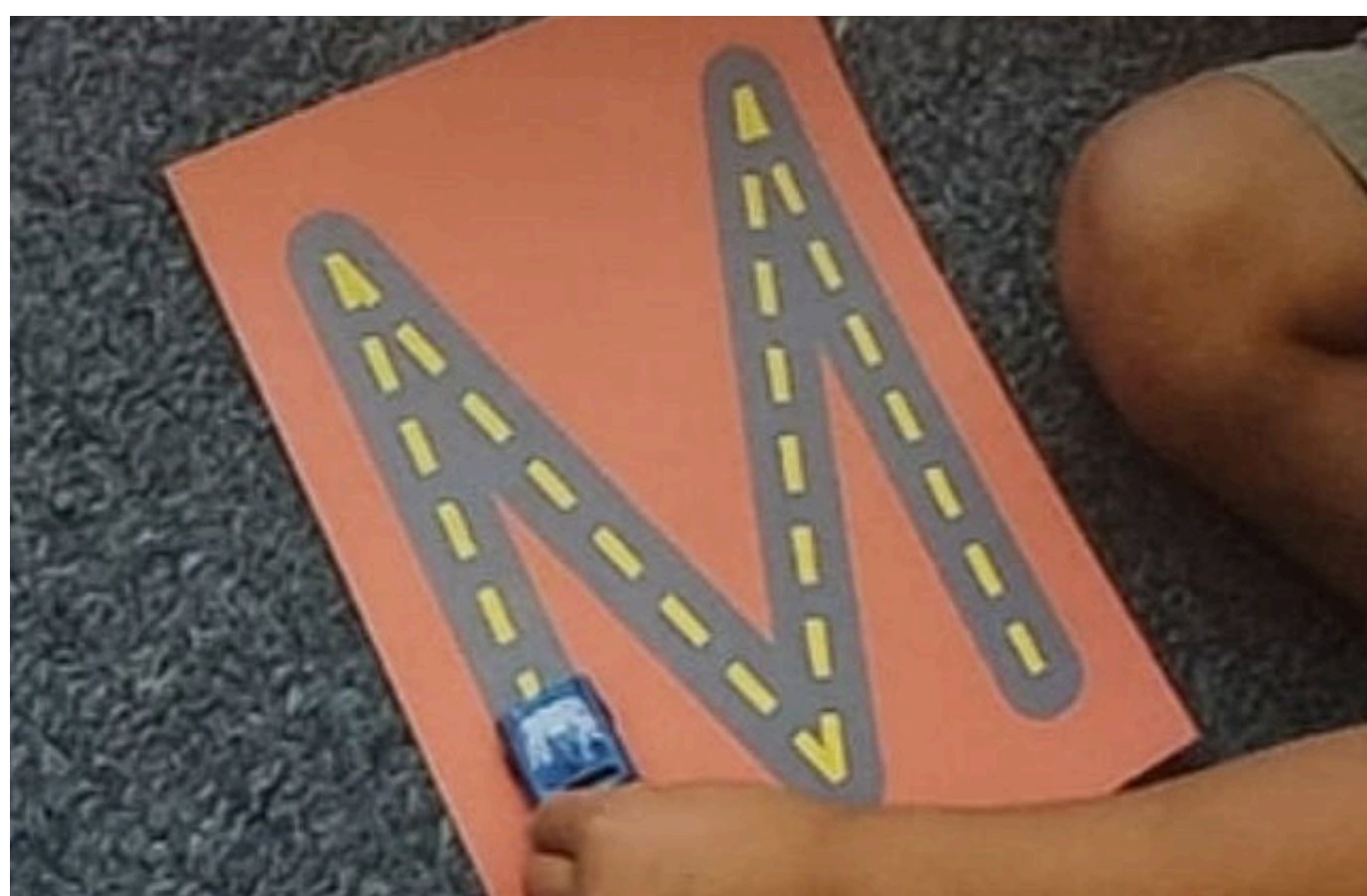
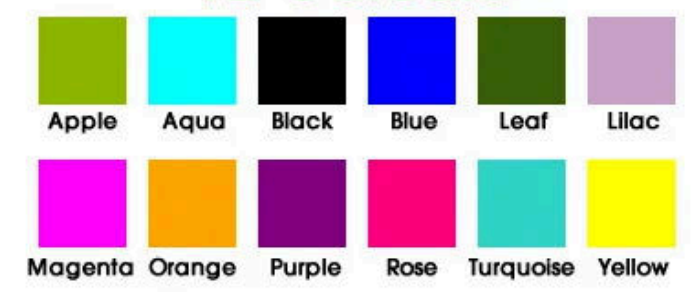
- Creați un spațiu calm pentru sarcini precum citirea;
- Împărțiți secvențele în fragmente ușor de gestionat;
- Utilizarea caracterelor mari și spațiere amplă între rânduri.
- Utilizarea fonturilor speciale pentru dislexici;
- Încorporarea cărților audio ca alternativă;
- Utilizați tehnici de predare multisenzoriale;
- Utilizați sarcini care solicită gândirea logică în detrimentul celor de memorare;
- Utilizați culorile pentru cuvinte pentru a facilita diferențierea acestora;
- Utilizarea tehnologiilor de asistență.

Dyslexia Coloured Overlays Reading Aid

12 Colours

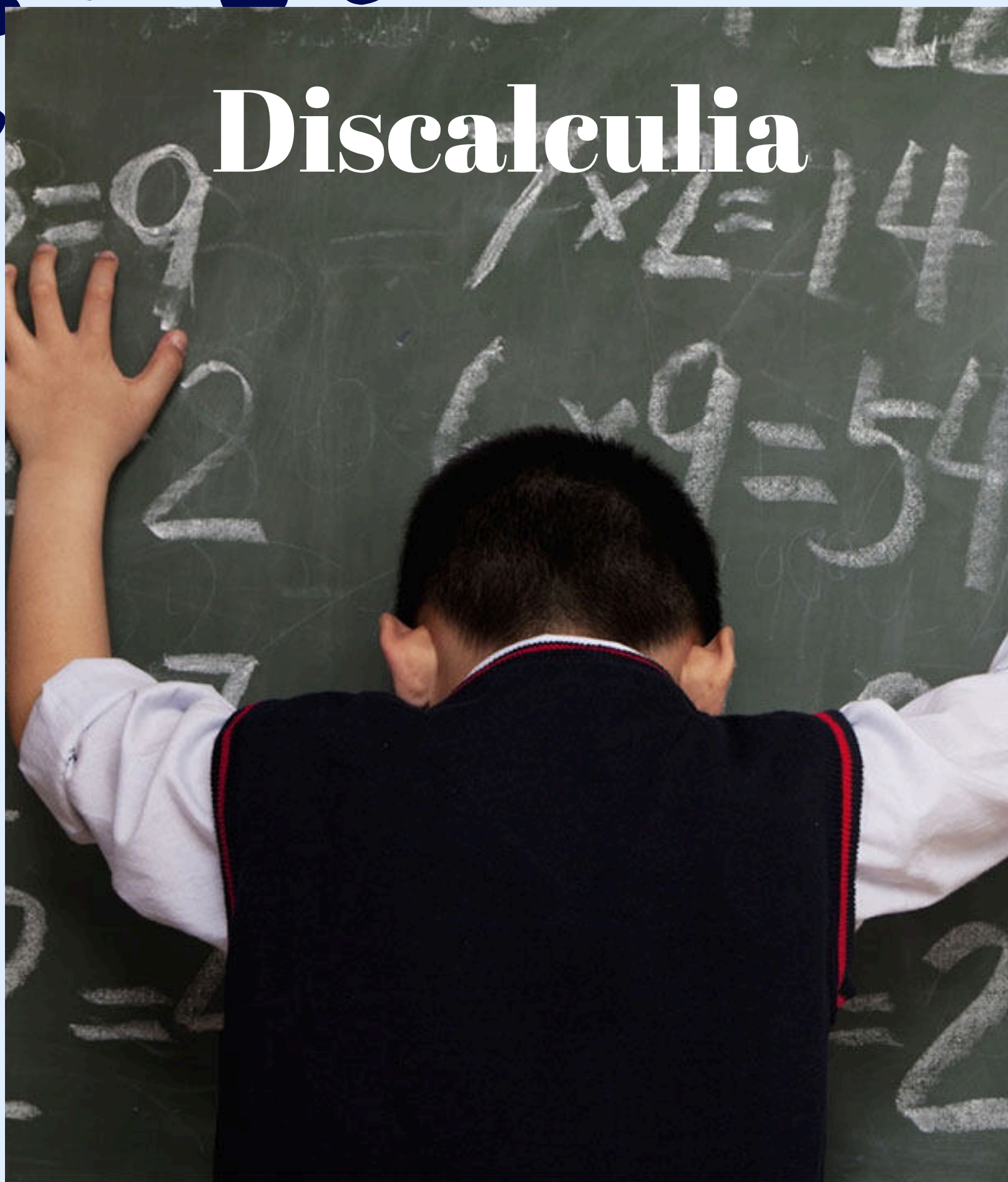

Sursa imagini: We are all special - Inclusion and support to special needs students in and out of the classroom, Concept by Marta Mandolini - Europass Teacher Academy

A4 reading aid Visual stress overlays for Dyslexia link: <https://www.ebay.co.uk/itm/274408207005>

Dyslexia ruler reading aid link: <https://shop.disabilityhorizons.com/products/dyslexic-ruler-reading-aid/>

Discalculia

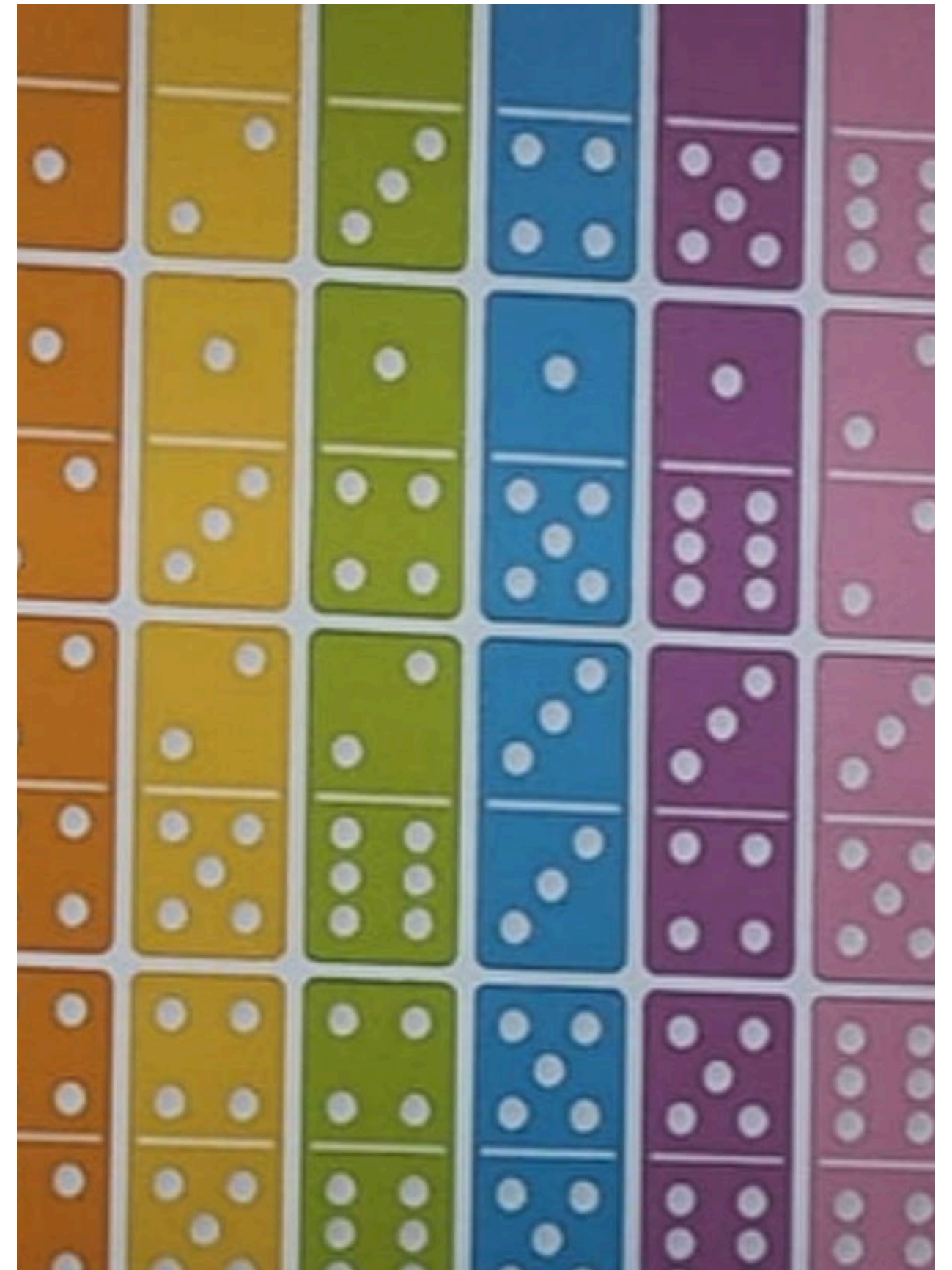
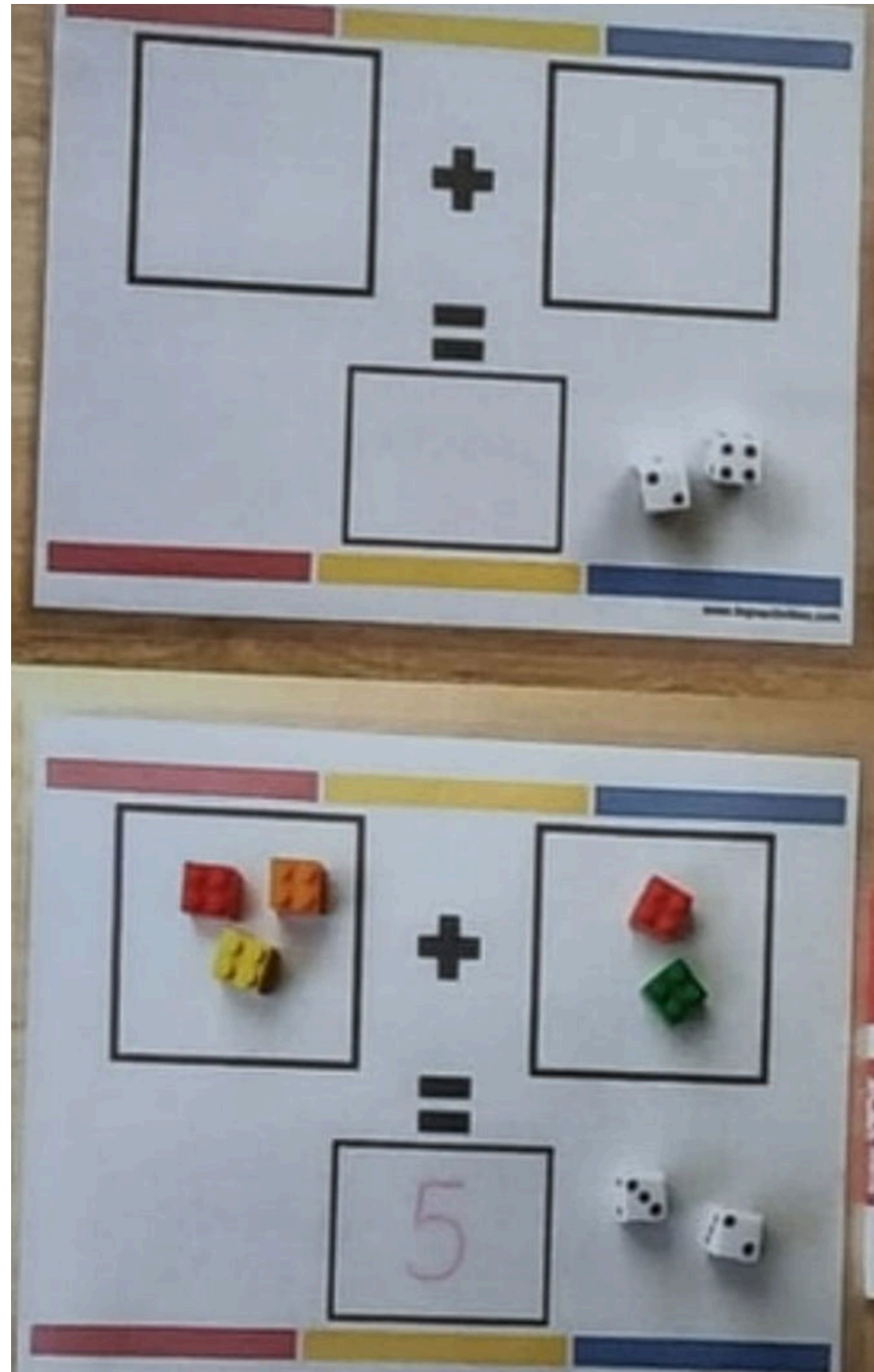
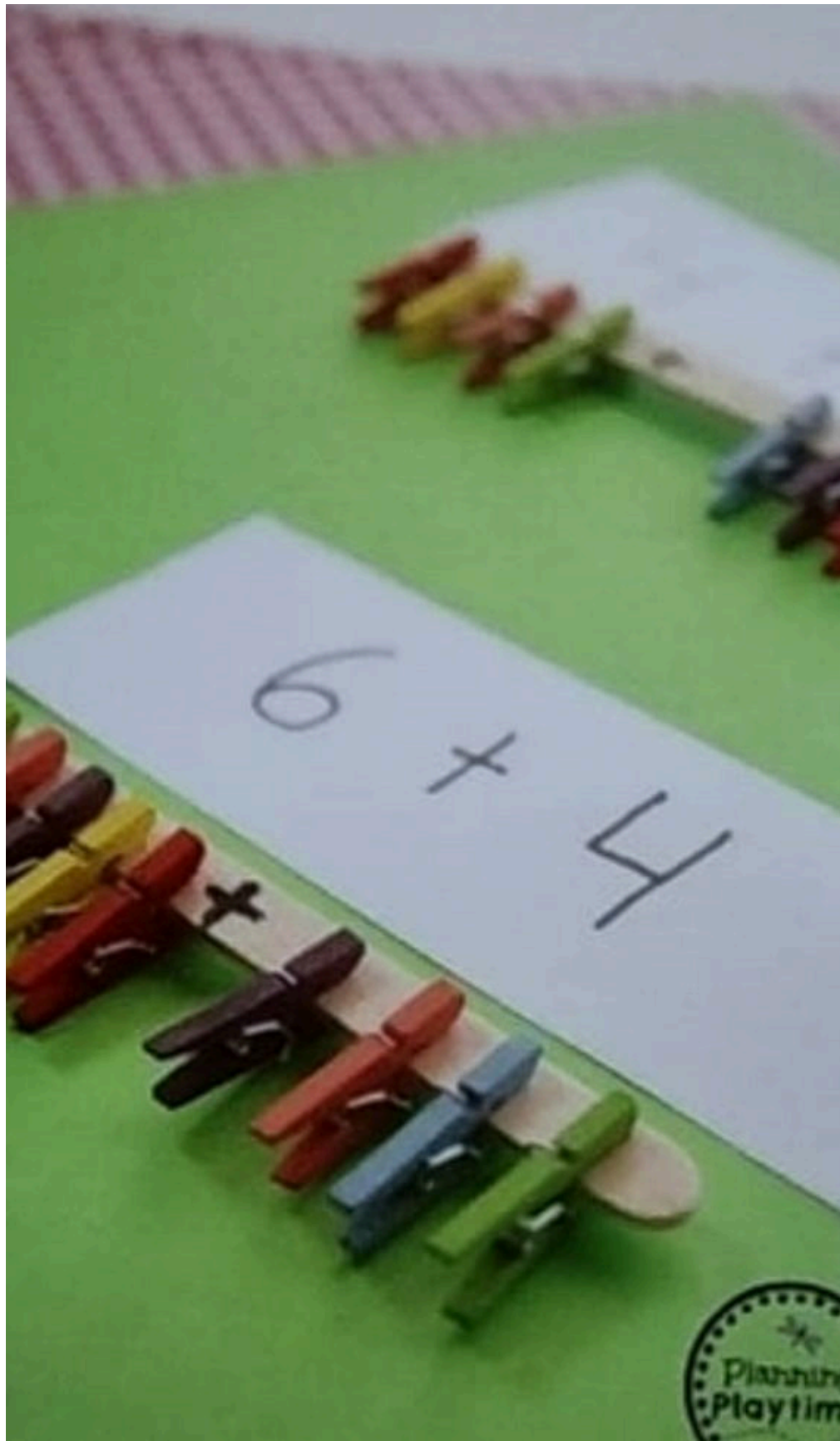

PROBLEME ÎNTÂMPINATE

- Dificultăți în înțelegerea simbolurilor matematice;
- Dificultăți în memorarea numerelor, sortarea sau aranjarea lor;
- Dificultăți în numărare;
- Înțelegerea problemelor și rezolvarea lor sunt problematice;
- Gestionarea banilor și calculul restului.

SFATURI

- Utilizarea degetelor ca instrument;
- Utilizarea hârtiei grafice pentru a asigura claritatea;
- Utilizarea de exemple din lumea reală;
- Utilizarea obiectelor manipulabile pentru a facilita învățarea practică;
- Utilizarea diagramelor pentru a ilustra conceptele matematice;
- Utilizarea creioanelor colorate pentru a distinge între probleme;

Tulburări de comportament

PROBLEME ÎNTÂMPINATE

- Dificultăți în înțelegerea simbolurilor matematice;
- Dificultăți în memorarea numerelor, sortarea sau aranjarea lor;
- Dificultăți în numărare;
- Înțelegerea problemelor și rezolvarea lor sunt problematice;
- Gestionarea banilor și calculul restului.

SFATURI

- Stabilirea și respectarea unor programe și rutine clare.
- Verificați dacă instrucțiunile sunt înțelese.
- Afișați instrucțiunile pe tablă și împărțiți instrucțiunile complexe în segmente.
- Luați în considerare preferințele și aranjarea locurilor lor.
- Asigurați supravegherea după cum este necesar.
- Modelează un comportament calm.
- Permiteți utilizarea unor instrumente cum ar fi o bandă elastică, o tavă cu nisip, o minge antistres sau un cub rubik's pentru eliberarea senzorială.
- Introduceți o pernă de scaun pentru a ajuta la menținerea nemișcării.
- Implementați liste de verificare pentru a facilita autocontrolul.
- Furnizați un organizator al temelor pentru a sprijini organizarea.

METODE ȘI TEHNICI UTILE ÎN ACTIVITATEA CU ELEVI CU CES

- Respirația conștientă;
- Mindfulness
- Strategii și tehnici de coping referitoare la anxietate;
- Strategii de învățare prin cooperare;
- Gândirea în perechi;â
- Metoda Jigsaw;
- Tehnica „Fishbowl”;
- Metoda „Rally Coach”;
- Metoda „Acord Dezacord Aliniere”;
- Metoda „Salvați ultimul cuvânt”;
- Metoda „Împărțirea în perechi cronometrată”;

Sursa imagine: We are all special - Inclusion and support to special needs students in and out of the classroom, Concept by Marta Mandolini - Europass Teacher Academy

SALVAȚI ULTIMUL CUVÂNT

1. Elevii citesc un text atribuit;
2. Fiecare dintre ei selectează un citat;
3. Fiecare elev are o hârtie: pe o parte scrie CITATUL, pe cealaltă parte scriu DE CE l-au ales;
4. Elevii se adună în grupuri mici;
5. Un elev își citește citatul pentru grup, fără să spună de ce l-a ales.
6. Toți membrii încearcă să ghicească de ce a ales elevul acel citat;
7. În final, elevul dezvăluie grupului ce este scris pe cealaltă parte a hârtiei.

RALLY COACH

1. Profesorul atribuie un exercițiu.
2. În perechi, un elev rezolvă problema în timp ce își expune gândirea cu voce tare.
3. Celălalt ascultă, îndrumă atunci când este necesar și oferă feedback pozitiv.
4. Rolurile sunt apoi inversate.

ÎMPĂRȚIREA PE PERECHI CRONOMETRATĂ

1. Profesorul anunță un subiect și precizează cât timp va avea fiecare elev la dispoziție pentru a împărtăși.
2. Profesorul oferă timp de gândire.
3. În perechi, partenerul A își împărtășește răspunsul, partenerul B ascultă;
4. partenerul B răspunde cu o afirmație pozitivă;
5. Elevii își schimbă rolurile;

COMUNICAREA

O comunicare eficientă este o comunicare între două sau mai multe persoane în care mesajul dorit este transmis, primit și înțeles cu succes.

Comunicarea eficientă nu include doar modul în care folosiți cuvintele, ci și alte câteva abilități, cum ar fi:

COMUNICAREA NON-VIOLENTĂ - PATRU COMPONENTE

- **OBSERVARE:** observăm ceea ce simțim în momentul prezent, fără să judecăm.
- **DESCRIEȚI EMOȚIILE:** simțim emoții pe măsură ce observăm lucrurile din jurul nostru, care sunt diferite de gândurile noastre.
- **IDENTIFICAREA NEVOILOR:** atunci când nevoile noastre sunt satisfăcute, simțim sentimente confortabile. Atunci când acestea nu sunt satisfăcute, simțim sentimente de disconfort.
- **FACEȚI O CERERE:** atunci când ne înțelegem sentimentele și nevoile, putem face o cerere clară și putem găsi modalități de cooperare.

EMPATIA

Empatia este capacitatea de a înțelege și de a simți gândurile și emoțiile altei persoane din perspectiva acesteia, mai degrabă decât din perspectiva proprie. Practici precum meditația, activitățile care încurajează elevii să își împărtășească sentimentele, să ghicească emoțiile altora și să se pună în locul altora pot contribui la dezvoltarea empatiei.

ASCULTAREA ACTIVĂ

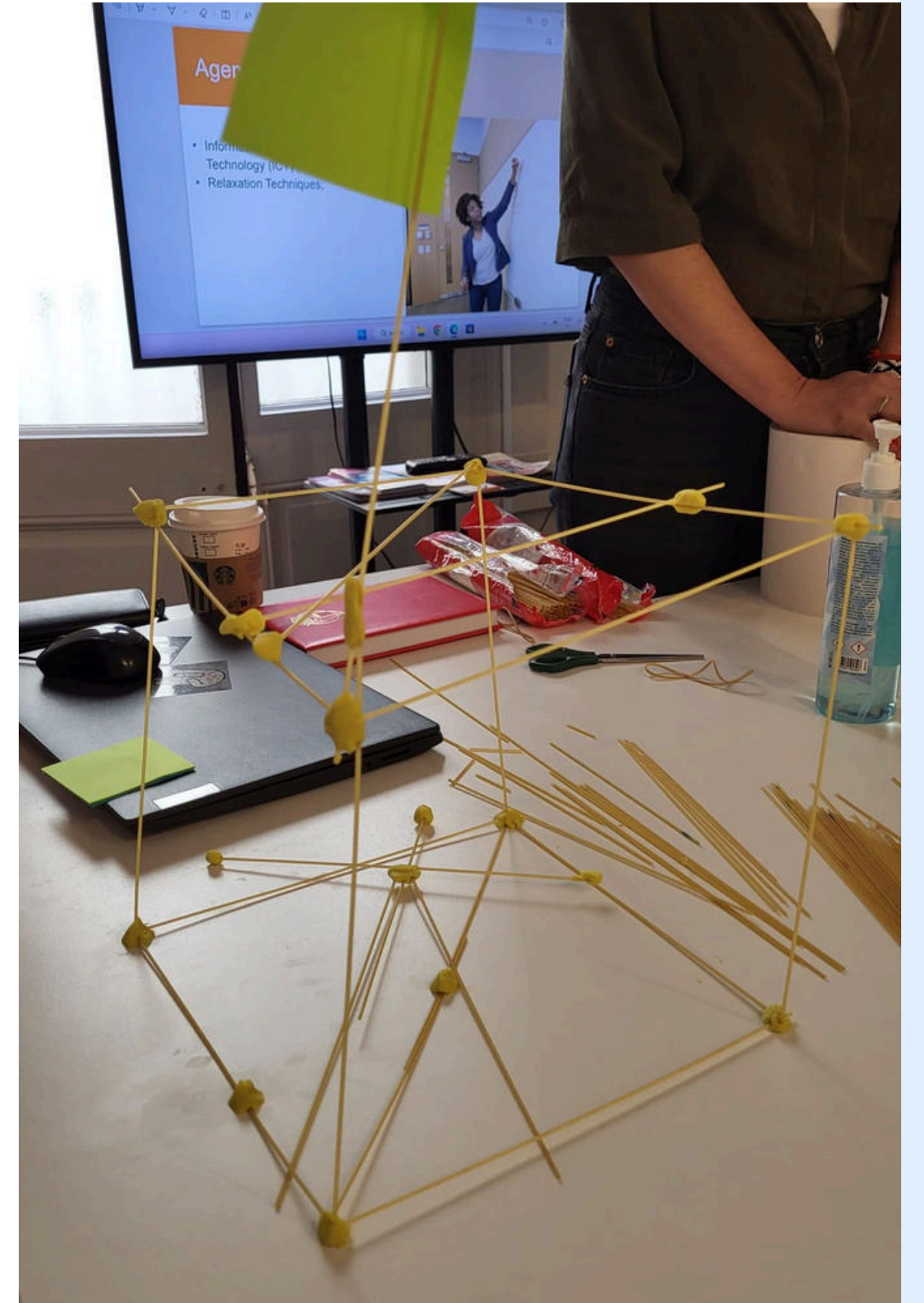
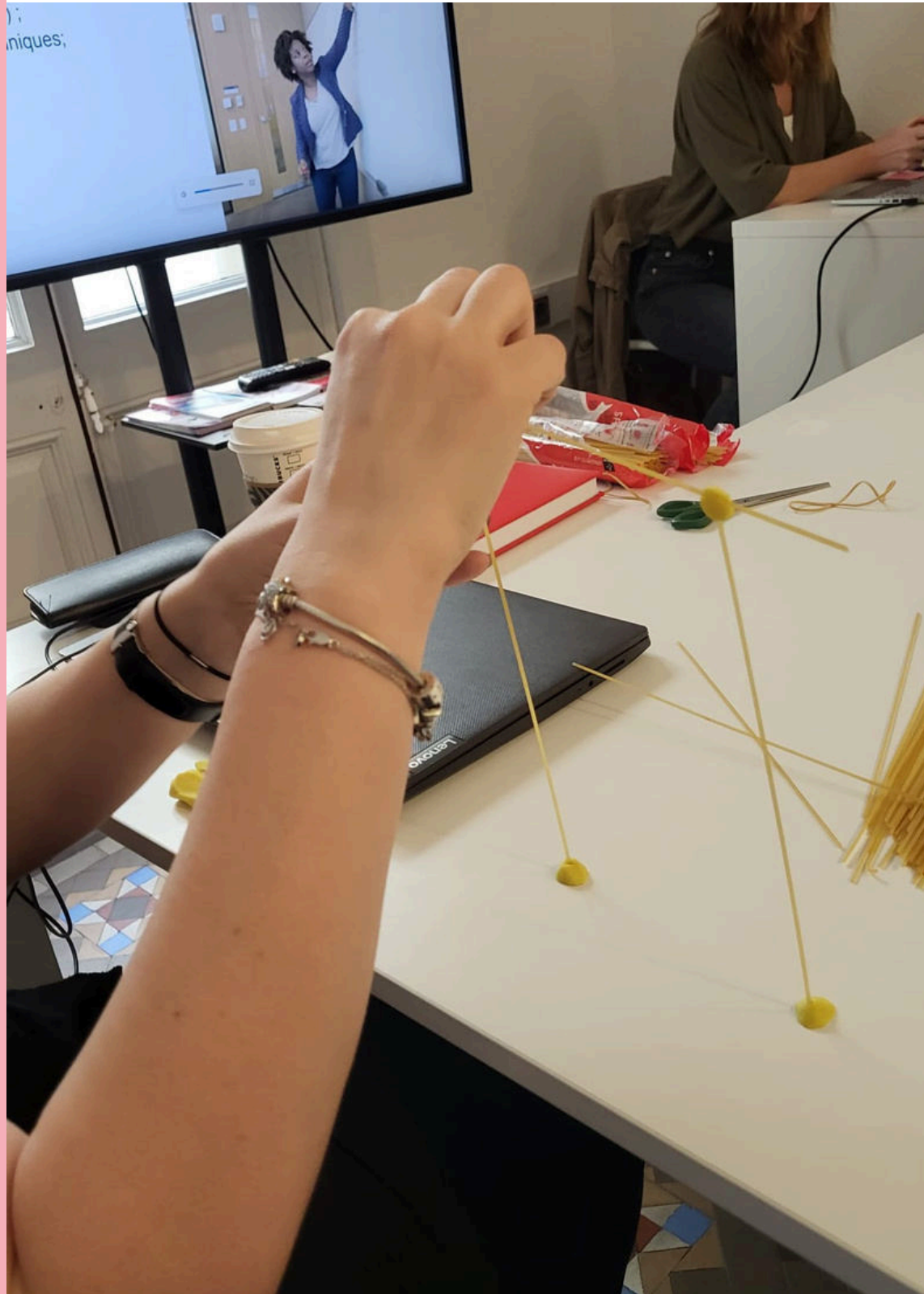
Un ascultător activ comunică acest tip de mesaje:

- "Înțeleg ce spui"
- "Aud ceea ce spui"
- "Sunt interesat și preocupat"
- "Te accept ca persoană"
- "Îți respect gândurile"
- "Nu încerc să te schimb sau să te evaluez"

Practici în cadrul proiectului Accreditare Erasmus+

Practici în cadrul proiectului Accreditare Erasmus+

Practici în cadrul proiectului Accreditare Erasmus+

Practici în cadrul proiectului Accreditare Erasmus+

Practici în cadrul proiectului Accreditare Erasmus+

**Co-funded by
the European Union**

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale ANPCDEFP. Nici Uniunea Europeană și nici ANPCDEFP nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea.

Sursa imaginii: [Inclusive education in the UAE](#),
Template utilizat pentru prezentare creat de: @9-inchideas prin intermediul
[Canva](#)

